

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА И ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЕСО ЕАД месец януари – септември 2019 год.

Настоящият анализ представя финансовото състояние на ЕСО ЕАД за периода месец януари – септември 2019 г., като са използвани данните от финансов, отчет – Отчет за финансово състояние, Отчет за всеобхватния доход, приходите и разходите общо за ЕСО ЕАД, по дейности и по икономически елементи. Направен е сравнителен анализ на данните с тези за същия период на 2018 г.

При анализа е отчетена настоящата конюнктура на пазара, в т.ч. е отчетено нивото на износа на електрическа енергия с произход България.

Основните приходи на ЕСО ЕАД са от предоставяните **мрежови услуги – достъп до и пренос през електропреносната мрежа**, като същите са отчетени по цените за тези услуги съобразно действащата към момента ценова рамка, а именно:

- ✚ Утвърдена цена за достъп за крайни клиенти, от 1,09 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-19/01.07.2017 г. на КЕВР в сила от 01.07.2017 г., утвърдена цена за достъп, от 1,39 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-11/01.07.2018 г. на КЕВР в сила от 01.07.2018 г. и утвърдена цена за достъп, от 0,41 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-19/01.07.2019 г. на КЕВР в сила от 01.07.2019 г.;
- ✚ Утвърдена цена за достъп за производители, с изключение на производители на електрическа енергия от възобновяеми източници с динамично променяща се генерация – от слънчева и вятърна енергия, от 2,12 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-19/01.07.2019 г. на КЕВР в сила от 01.07.2019 г.;
- ✚ Утвърдена цена за достъп за производители на електрическа енергия от възобновяеми източници с динамично променяща се генерация - от слънчева и вятърна енергия, от 6,68 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-19/01.07.2017 г. на КЕВР в сила от 01.07.2017 г., утвърдена цена за достъп, от 3,02 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-11/01.07.2018 г. на КЕВР в сила от 01.07.2018 г. и утвърдена цена за достъп, от 5,14 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-19/01.07.2019 г. на КЕВР в сила от 01.07.2019 г.;
- ✚ Утвърдена цена за пренос, от 8,15 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-19/01.07.2017 г. на КЕВР в сила от 01.07.2017 г., утвърдена цена за пренос, от 8,45 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-11/01.07.2018 г. на КЕВР в сила от 01.07.2018 г. и утвърдена цена за пренос, от 9,83 лв/ МВтч, приета с Решение № Ц-19/01.07.2019 г. на КЕВР в сила от 01.07.2019 г.

I. КОЛИЧЕСТВА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

За деветте месеца на 2019 г. количеството електрическа енергия, за което се дължи цена достъп за крайни клиенти и пренос е 27 068 706 МВтч, **което е с 2 825 380 МВтч или с 9,45 % по-малко спрямо същия период на 2018 г. (29 894 085 МВтч)**, в т.ч.:

- ✚ Намаление на количеството електрическа енергия, реализирано в страната с 26 940 МВтч (-0,11%) от 24 218 723 МВтч на 24 191 784 МВтч;
- ✚ Намаление на реализирания износ с 2 798 440 МВтч (-49,31%) от 5 675 362 МВтч на 2 876 922 МВтч. С измененията на Закона за енергетиката, по конкретно с допълнението на чл. 104 от ЗЕ с нова ал. 2 (в сила от 01.07.2019 г.), се въвежда яснота относно лицата, които дължат цени за достъп и/или за пренос, присъединени към електроенергийната система, в т.ч. и в случаите на износ на електрическа енергия с произход Р. България. При износ на електрическа енергия с произход Р. България не се дължат мрежовите тарифи.

За периода юли - септември 2019 г. количеството електрическа енергия, за което се дължи цена достъп за производители, с изключение на производители от възобновяеми източници с динамично променяща се генерация – от слънчева и вятърна енергия е 8 755 627 МВтч (в сила от 01.07.2019 г.).

За периода януари - септември 2019 г. количеството електрическа енергия, за което се дължи цена достъп за производители на електроенергия от слънчева и вятърна енергия е 2 141 705 МВтч, което е с 28 521 МВтч или с 1,35 % повече спрямо същия период на 2018 г. (2 113 183 МВтч).

II. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ, ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ, ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ЕСО ЕАД

1. ПРИХОДИ (ЯНУАРИ – СЕПТЕМВРИ 2019 г.)

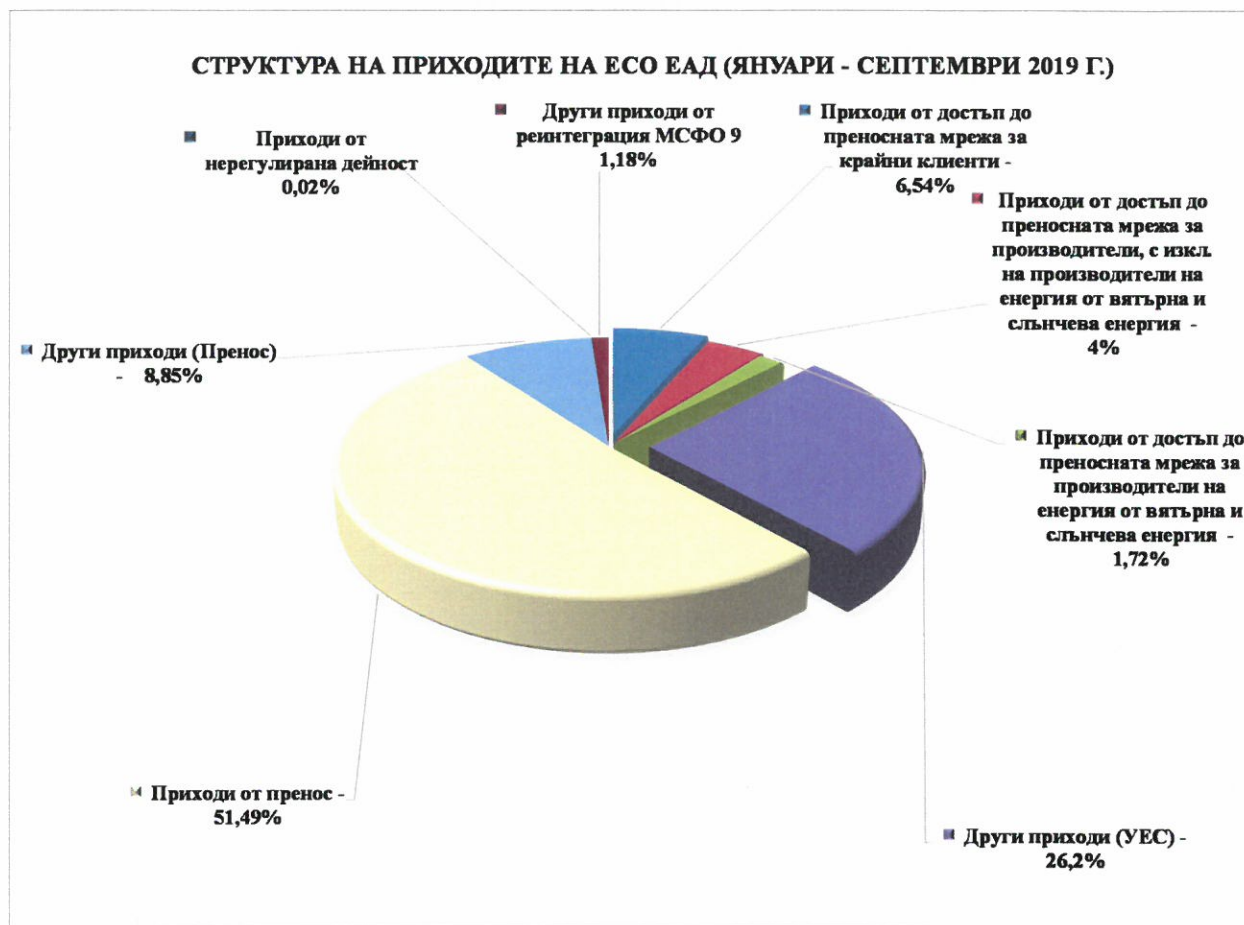
С цел анализиране на финансовия резултат от дейността на дружеството са оценени величините, структурата и динамиката на приходите и разходите, както и обуславящите ги фактори.

1	ПРИХОДИ	ЕСО ЕАД			
		Януари - Септември 2018	Януари - Септември 2019	Изменение, лева	Изменение, %
2	3	4	5=4-3	6=4/3	
I	Приходи от управление на електроенергийната система	180 516	178 490	-2 026	-1,12%
1	Приходи от достъп до преносната мрежа за крайни клиенти - 6,54%	35 657	30 354	-5 303	-14,87%
	Количество ел.енергия –МВтч	29 894 085	27 068 706	-2 825 380	-9,45%
2	Приходи от достъп до преносната мрежа за производители, с изкл. на производители на енергия от вятърна и слънчева енергия - 4%	0	18 562	18 562	100,00%
	Количество ел.енергия –МВтч	0	8 755 627	8 755 627	100,00%
3	Приходи от достъп до преносната мрежа за производители на енергия от вятърна и слънчева енергия - 1,72%	11 488	7 977	-3 511	-30,56%
	Количество ел.енергия –МВтч	2 113 183	2 141 705	28 521	1,35%
4	Други приходи (УЕС) - 26,2%	133 370	121 597	-11 773	-8,83%
II	Приходи от пренос	275 472	280 047	4 575	1,66%
1	Приходи от пренос - 51,49%	246 710	238 970	-7 740	-3,14%
	Количество ел.енергия –МВтч	29 894 085	27 068 706	-2 825 380	-9,45%
2	Други приходи (Пренос) - 8,85%	28 762	41 077	12 315	42,82%
III	Приходи от нерегулирана дейност	72	97	25	35,15%
IV	Други приходи от реинтеграция МСФО 9	0	5 482	5 482	100,00%
V	ПРИХОДИ НА ЕСО ЕАД	456 060	464 116	8 056	1,77%

За периода януари - септември на 2019 г. са отчетени приходи от основната дейност в размер на 464 116 хил.лв., в т.ч.:

- ✚ Приходи от дейност управление на електроенергийната система в размер на 178 490 хил.лв. (38,46 % от общите приходи);
- ✚ Приходи от дейност пренос в размер на 280 047 хил.лв. (60,34 % от общите приходи);
- ✚ Приходи от нерегулирана дейност /почивно дело/ в размер на 97 хил.лв. (0,02% от общите приходи);
- ✚ Други приходи от реинтеграция § 5.5.14. от МСФО 9 Финансови инструменти в размер на 5 482 хил.лв. (1,18 % от общите приходи).

Структурата на приходите е представена на графиката по-долу. Видно от графиката е, че с най-висок относителен дял в структурата на общите приходи на ЕСО ЕАД са приходите от пренос (51,49 %) и други приходи от управление на електроенергийната система (26,20%).

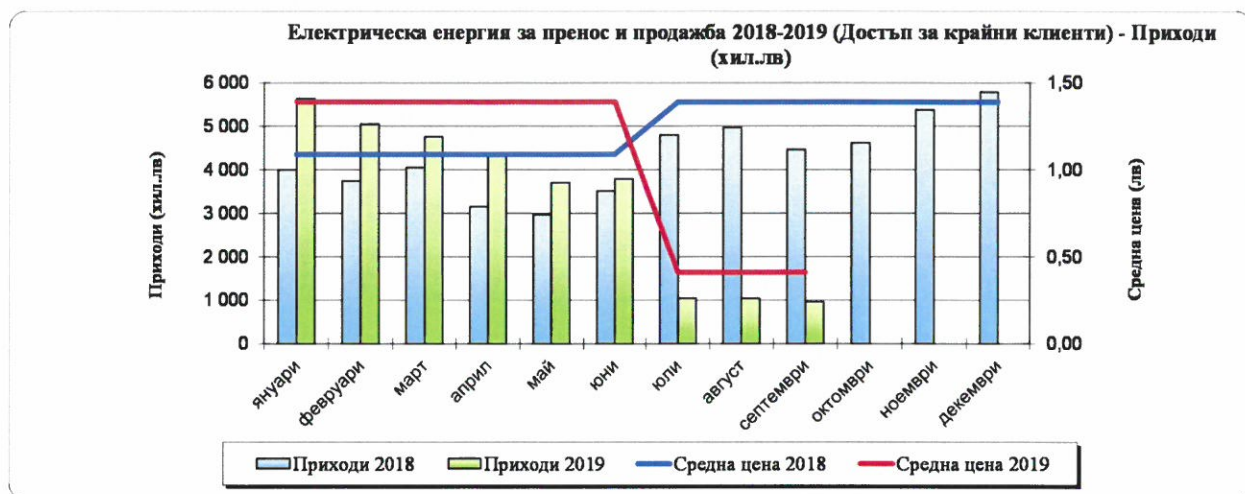

Отчетените общи приходи, съгласно финансовия отчет за деветте месеца на 2019 г. бележат увеличение с 8 056 хил.лв. (1,77%), спрямо реализираните за същия период на предходната година. Приходите от дейността по управление на електроенергийната система намаляват с 2 026 хил.лв. (-1,12%), а приходите от дейността пренос се увеличават с 4 575 хил.лв. (1,66%).

Приходи от дейност управление на електроенергийната система

За периода януари - септември 2019 г. приходите от дейността по управление на електроенергийната система са 178 490 хил.лв. и се намаляват с 2 026 хил.лв. спрямо същия период на 2018 г., като влиянието на отделните фактори е както следва:

- **Намаление с 5 303 хил.лв. (-17,87%)** на приходите от цената достъп до преносната мрежа за крайни клиенти – в резултат на два ефекта, както следва:
 - **Намаление с 1 933 хил.лв.** поради по-ниската среднопретеглена цена за достъп в размер на 1,12 лв/ МВтч, която е с 5,99 % по-ниска спрямо среднопретеглената цена за 2018 г.
 - **Намаление с 3 370 хил.лв.** в резултат на по-ниските количества с 2 825 380 МВтч (-9,45 %) МВтч електрическа енергия за продажба. **В сила от 01.07.2019 г. търговците на електрическа енергия не дължат цена за достъп и пренос при износ на електрическа енергия, с произход България.**

✚ С решение Решение № Ц-19/01.07.2019 г. в сила от 01.07.2019 г., КЕВР утвърди цена достъп до електропреносната мрежа, която се заплаща от производители на електрическа енергия, с изключение на тези с динамично променяща се генерация, присъединени към електропреносната и електроразпределителните мрежи. За периода юли – септември 2019 г. реализираните приходи от тази цена за достъп са в размер на 8 755 627 МВтч на стойност 18 562 хил.лв.

✚ **Намаление с 3 511 хил.лв. (-30,56%)** на приходите от цената достъп до преносната мрежа за производители на електрическа енергия от възобновяеми източници с динамично променяща се генерация – от слънчева и вятърна енергия – в резултат на два ефекта, както следва:

- **Намаление с 3 666 хил.лв.** поради по-ниската среднопретеглена цена за достъп в размер на 3,73 лв/ МВтч, която е с 31,49 % по-ниска спрямо среднопретеглената цена за 2018 г.
- **Увеличение с 155 хил.лв.** в резултат на по-високите количества с 28 521 МВтч (1,35 %) произведена електрическа енергия.

✚ **Намаление с 11 773 хил.лв.** на други приходи от управление на електроенергийната система, включващи приходи от балансиращ пазар, приходи от междуоператорско компенсиране (ИТС механизъм) и други приходи като резултат от два противоположни ефекта:

- намаление на приходите от междуоператорско компенсиране, приходите от преносна способност на презграничните електропроводи и приходи от балансиращ пазар в размер на 13 940 хил.лв.;

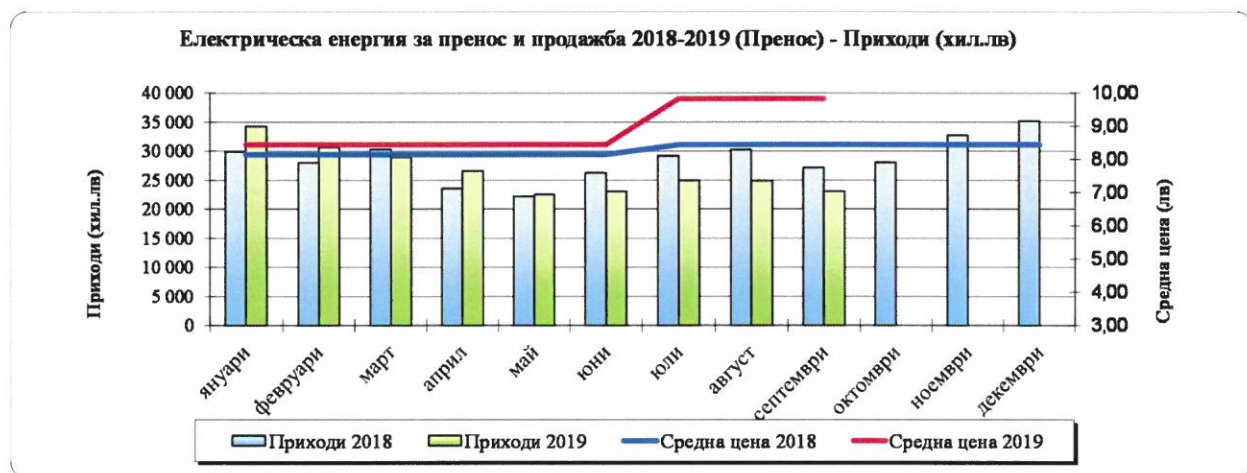
Като противоположен ефект:

- увеличение на приходите от финансираня в размер на 358 хил.лв.;
- увеличение с 141 хил.лв. общо на приходите от периметрично плащане;
- увеличение на други приходи с 1 667 хил.лв., основно от приходи от застрахователни обезщетения и други.

Приходи от дейност пренос на електрическа енергия

За деветте месеца на 2019 г. приходите от дейността пренос са 280 047 хил.лв. и се увеличават с 4 575 хил.лв. спрямо същия период на предходната година като влиянието на отделните фактори е както следва:

- ✚ За периода януари – септември на 2019 г. реализираните приходи от цена пренос са в размер на 238 970 хил.лв. или с 7 740 хил.лв. по-малко спрямо същия период на предходната 2018 година, като влиянието на отделните фактори е както следва:
 - **Увеличение с 15 577 хил.лв.**, в резултат на по-високата с 6,97 % среднопретеглена за периода цена за пренос.
 - **Намаление с 23 317 хил.лв.**, в резултат на по-ниските количества с 2 825 380 МВтч (-9,45%) електрическа енергия за продажба. в страната и износ. **В сила от 01.07.2019 г. търговците на електрическа енергия не дължат цена за достъп и пренос при износ на електрическа енергия, с произход България.**

Въз основа на данните за периода януари - септември на 2019 г. се отчита увеличение с 12 315 хил.лв., на други приходи от пренос както следва:

- ✚ Увеличение на приходите от реактивна енергия в дейността пренос, съпоставени с тези за същия период на 2018 г. с 616 хил.лв.;
- ✚ Увеличение на приходите от присъединяване на производители и потребители към електропреносната мрежа в размер на 1 404 хил.лв.;
- ✚ Приходи от предоставяне на преносна способност на презграничните електропроводи, използвани за поевтиняване на тарифата в размер на 10 845 хил.лв. (съгласно Решение № Ц-19/01.07.2019 г. в сила от 01.07.2019 г.).

Увеличение на други приходи от пренос с 245 хил.лв. за периода спрямо същия период на 2018 г., като най-съществено влияние оказват по-високите приходи от застрахователни обезщетения, приходите от неустойки, както и възстановена провизия, начислена през 2018 г., за спечелено съдебно дело през 2019 г. Като обратен ефект се отчита:

- ✚ Намаление на приходите от финансиране за придобиване на дълготрайни материални активи и за текущата дейност в размер на 795 хил.лв.

Приходи от нерегулирана дейност

През деветте месеца на 2019 г. са реализирани приходи от нерегулирана дейност /почивен дом Енерго-2/ в размер на 97 хил.лв., които са с 25 хил.лв. повече спрямо 2018 г.

Приходи от реинтеграция МСФО 9 Финансови инструменти

През отчетните девет месеца на 2019 г. са налице настъпили благоприятните промени в очакваните кредитни загуби на финансовите инструменти (съдебни вземания) и на основание §5.5.14. от МСФО 9 са признати приходи в размер на 5 482 хил.лв.

2. РАЗХОДИ (ЯНУАРИ – СЕПТЕМВРИ 2019 г.)

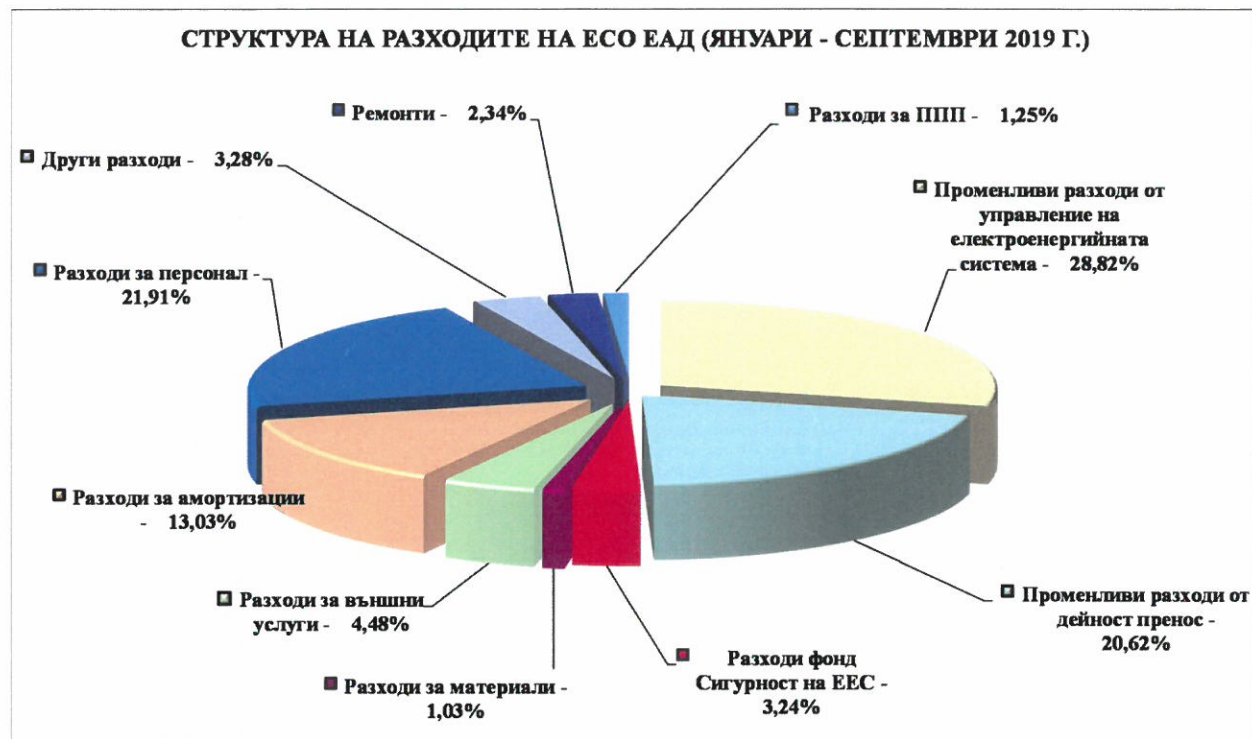
№	РАЗХОДИ	ЕСО ЕАД			
		Януари - Септември 2018	Януари - Септември 2019	Изменение, лева	Изменение, %
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3
1	Променливи разходи от управление на електроенергийната система - 28,82%	119 859	131 581	11 722	9,78%
2	Променливи разходи от дейност пренос - 20,62%	76 787	94 160	17 373	22,63%
3	Разходи фонд Сигурност на ЕЕС - 3,24%	14 693	14 794	101	0,69%
4	Условно-постоянни разходи по икономически елементи	229 363	216 021	-13 342	-5,82%
	в това число:				
4,1	Разходи за материали - 1,03%	5 304	4 694	-609	-11,49%
4,2	Разходи за външни услуги - 4,48%	18 724	20 431	1 707	9,12%
4,3	Разходи за амортизации - 13,03%	76 008	59 499	-16 510	-21,72%
4,4	Разходи за персонал - 21,91%	93 759	100 054	6 295	6,71%
4,5	Други разходи - 3,28%	21 959	14 959	-7 000	-31,88%
4,6	Ремонти - 2,34%	7 848	10 665	2 817	35,90%
4,7	Разходи за ППП - 1,25%	5 761	5 719	-43	-0,74%
Б	Разходи на ЕСО ЕАД	440 702	456 556	15 854	3,60%
В	Разходи за :				
1	Печалба от продажба на нетекущи активи	204	8	-196	-95,89%
2	Корективи	8 063	8 878	815	10,11%
Г	Финансови приходи / разходи	1 487	210	-1 277	-85,86%
	Финансов резултат - печалба / загуба	25 112	16 657	-8 455	

За периода януари – август 2019 г. общите разходи на ЕСО ЕАД по отчетени данни са в размер на 456 556 хил.лв., в т.ч.:

- ✚ Разходи, свързани с дейността по управление на електроенергийната система в размер на 159 195 хил.лв. (34,87 % от общите разходи);
- ✚ Разходи, свързани с дейността пренос в размер на 296 903 хил.лв. (65,03% от общите разходи);
- ✚ Разходи, свързани с нерегулирана дейност (почивен дом Енерго 2) в размер на 458 хил.лв. (0,10% от общите разходи).

През 2017 г. ЕСО ЕАД закупи сграда (почивен дом Енерго 2), в к. к. Чайка, община Варна. Тази дейност на ЕСО ЕАД е нерегулирана и не влиза в обхвата на дейността по лицензията. За 2019 г. са планирани приходи и разходи свързани с нерегулираната дейност „Почивно дело“.

Структурата на отчетените разходи е представена на графиката по-долу:

В сравнение със същия период на 2018 година, разходите на ЕСО ЕАД са по – високи с 15 854 хил. лв. (3,60%), като най-съществено увеличение за разглеждания период е отчетено при следните разходни елементи:

✚ С Решение № Ц-19/01.07.2017 г. в сила от 01.07.2017 г. КЕВР утвърди цени на електрическата енергия за покриване на технологични разходи в размер на 70,46 лв./ МВтч и цена за задължение към обществото в размер на 37,25 лв./ МВтч.

С Решение № Ц-11/01.07.2018 г. в сила от 01.07.2018 г. КЕВР утвърди прогнозна пазарна цена на електрическата енергия за покриване на технологични разходи в размер на 73,13 лв./ МВтч и цена за задължение към обществото в размер на 36,75 лв./ МВтч. Съгласно измененията в Закона за енергетиката чл. 100, ал. 4 в сила от 01.07.2018 г. оператора на електропреносната мрежа има задължението да закупува електрическата енергия за компенсиране на технологичните разходи по пренос на организиран борсов пазар на електрическа енергия.

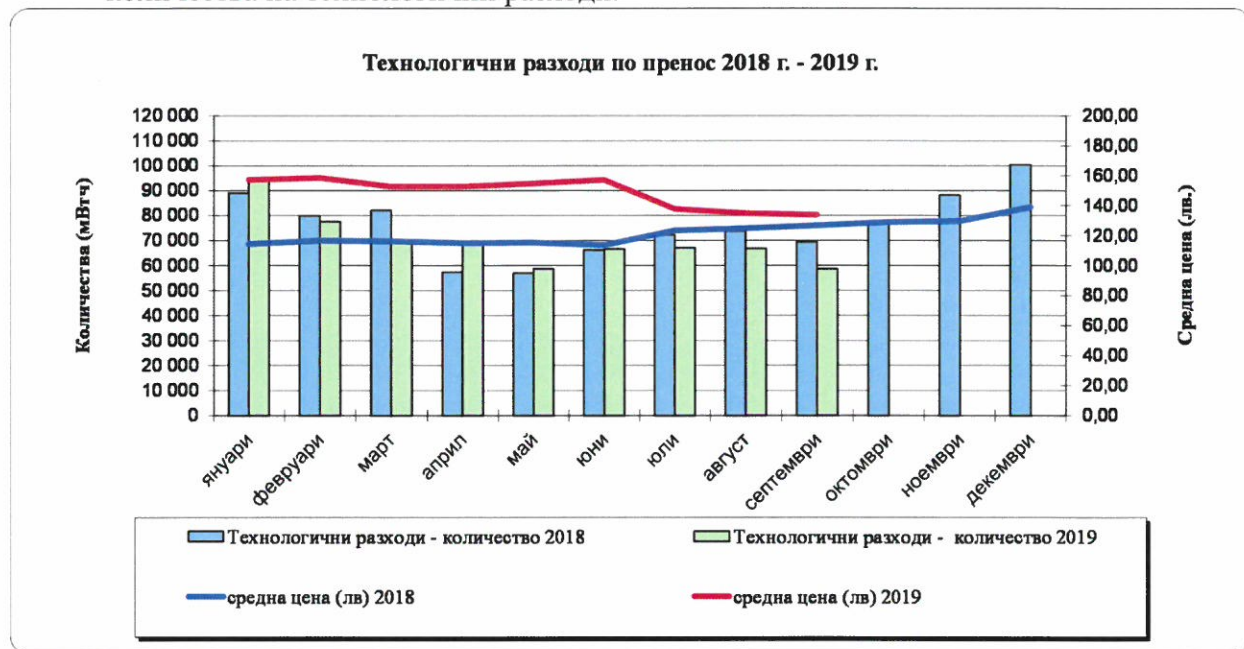
В сила от 01.07.2019 г. с Решение № Ц-19/01.07.2019 г. КЕВР утвърди нова прогнозна пазарна цена на електрическа енергия за покриване на технологични разходи в размер на 91,45 лв./ МВтч и нова по-ниска цена за задължение към обществото в размер на 19,57 лв./ МВтч.

В стойностно изражение е отчетено увеличение на технологичните разходи по пренос спрямо същия период на миналата година с 17 391 хил.лв. (22,69%), като влиянието на отделните фактори е както следва:

- **Увеличение с 19 474 хил.лв.**, в резултат на отчетената с 26,12 % по-висока средно претеглена пазарна цена на електрическата енергия за технологичните разходи, закупена на организиран борсов пазар чрез дългосрочната платформа и пазар в рамките на деня, администриран от „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД).
- ✓ Важно е да се отбележи, че предвид подписаните от БЕХ ЕАД ангажименти по дело АТ.39767 (БЕХ-Енергетика) на Европейската комисия, ЕСО ЕАД не може да закупува енергия за покриване на технологичните разходи от пазара ден напред, което не позволява ефективно управление на портфолиото на оператора, отчитайки

характера на технологичните разходи, обвързаността им с товара на системата. В тази връзка ЕСО ЕАД не може да използва и новия финансов механизъм на БНЕБ ЕАД за търговия с деноминирани в Евро Български финансови фючърси за продукти на седмична, месечна, тримесечна и годишна база. Финансовият сетълмент се извършва от European Commodity Clearing (ECC) и се основава на постигната референтна цена на пазара „ден напред“.

- **Намаление с 2 083 хил.лв.**, в резултат на намалените с 17 572 МВтч (-2,72%) количества на технологични разходи.

- ✚ Във връзка с влезлите в сила от 25.06.2016 г. промени в Закона за енергетиката ЕСО ЕАД е задължен да внася към фонд „Сигурност на електроенергийната система 5%-на вноска от приходите за достъп и пренос на електрическа енергия. Към 30.09.2019 г. разходите на ЕСО ЕАД, свързани с фонда са в размер на 14 794 хил.лв. (3,24 % от общите разходи).
- ✚ Разходи за външни услуги се увеличават с общо 1 707 хил.лв., спрямо периода януари – септември 2018 г. , основно от:
 - разходи за охрана на обекти, където договорите са обвързани с минималната работна заплата за страната;
 - в изпълнение на условията на Регламент 2016/1719 тържната кантора ЈАО бе избрана да изпълнява задачите на единна платформа за разпределение (ЕПР) на дългосрочни преносни права. На ЈАО бе възложено да проведе дългосрочните търгове (годишни и месечни) за преносни способности за 2019 г. на всички европейски граници в рамките на ЕС съгласно хармонизираните правила за разпределение на дългосрочни права (EU NAR). В тази връзка за деветте месеца на 2019 г. са отчетени разходи за такси в размер на 378 хил.лв.;
 - разходи за междооператорско компенсиране при взаимно използване на преносните мрежи (ITS механизъм) в размер на 1 943 хил.лв., които са с 703 хил.лв. по-високи от разходите за същия период на предходната година;
- ✚ Увеличение на разходите за персонал, предвид новата договорена със синдикалните организации средна брутна работна заплата от 01.01.2019 г. и от 01.08.2019 г. и полагащите се доплащания по Кодекса на труда, съгласно действащия кодекс за социално осигуряване.
- ✚ Съгласно Закона за енергетиката, ЕСО ЕАД е задължено да поддържа непрекъснато определения със заповед на Министъра на енергетиката студен резерв, обезпечаваш

безопасното и ефективно функциониране и управление на електроенергийната система. ЕСО ЕАД изкупува този резерв от електроцентралите и при необходимост го активира. Съгласно заповеди Е-РД-16-237/28.05.2015 г., Е-РД-16-202/11.05.2016 г. и Е-РД-16-381/03.05.2017 г. средногодишната стойност на студения резерв е в размер на 500 МВт.

Със заповед на Министъра на енергетиката №Е-РД-16-124/23.03.2018 г. е утвърдена за периода 01.07.2018 г. – 30.06.2019 г. средно годишна стойност на студения резерв от 650 МВт. Същата стойност е утвърдена и в последната заповед № Е-РД-16-173/27.03.2019 г. за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г.

В стойностно изражение е отчетено увеличение на разходите за разполагаемост за студен резерв и допълнителни услуги спрямо същия период на миналата година с 7 985 хил.лв. (16,05 %), като влиянието на отделните фактори е както следва:

- **Увеличение с 1 196 хил.лв.**, в резултат на отчетената с 2,11 % по-висока средно претеглена цена на разполагаемостта за студен резерв и допълнителни услуги (9,76 лв./МВтч за 2019 г. и 9,56 лв./МВтч за 2018 г.).
- **Увеличение с 6 789 хил.лв.**, в резултат на увеличените количества разполагаемост за студен резерв и допълнителни услуги.

- ✚ Увеличение на разходи за ремонт, профилактика и поддръжка, спрямо съответния период на 2018 г. в размер на 2 775 хил.лв.

Като обратен ефект за разглеждания период се отчита намаление в следните разходни елементи:

- ✚ Намаление на разходите за материали, спрямо съответния период на 2018 г. в размер на 609 хил.лв., основно от материали, вложени в ДМА по стопански начин, които са отразени и в коректива и не влияят на финансовия резултат;
- ✚ Намаление на разходите за амортизации поради извършена последваща оценка на активите, в изпълнение на Счетоводната политика, МСФО и МСС, в това число, свързана с преразглеждане на остатъчните срокове на дълготрайните активи към 01.01.2019 г.
- ✚ Намаление на други разходи с 7 000 хил.лв. за деветте месеца на 2019 г. в сравнение със същия период на предходната година, основно от по-ниски разходи за 2019 г. по загубени съдебни дела, касаещи отчетни периоди преди финансова 2018 година.

3. ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ ЗА ЯНУАРИ – СЕПТЕМВРИ 2019 г.

Финансовият резултат на ЕСО ЕАД от цялостната дейност за периода януари - септември на 2019 г. по отчетени данни, преди данъци и друг всеобхватен доход съгласно финансовия отчет е печалба в размер на 16 657 хил.лв., като спрямо същия период на 2018 г. се отчита намаление на печалбата с 8 445 хил.лв.

Основно влияние върху финансовия резултат през януари - септември 2019 г. оказаха следните фактори:

- ✓ Намаление на износа на електроенергия с произход България през месеците май и юни на 2019 г., както и обстоятелството, че от 01.07.2019 г. за изнесеното количество електрическа енергия с произход Р. България не се дължат цените достъп и пренос.
- ✓ Ценовите и регулаторни решения на КЕВР;
- ✓ Значителният размер на отчетените разходи към фонд „Сигурност на електроенергийната система” 5%-на вноса от приходите за достъп и пренос на електрическа енергия през електропреносната мрежа;
- ✓ Промените в Закона за енергетиката, обн. в ДВ, бр. 38/08.05.2018, считано от 01 юли 2018 г., в изпълнение на които ЕСО ЕАД закупува електрическата енергия за компенсиране на технологичните разходи по пренос на организиран борсов пазар, основно на централизирания пазар за двустранни договори и пазар в рамките на деня.
- ✓ Измененията на Закона за енергетиката (в сила от 01.07.2019 г.), с допълнението на чл. 104 от ЗЕ с нова ал. 2, се въвежда яснота относно лицата, които дължат цени за достъп и/или за пренос, присъединени към електроенергийната система, в т.ч. и в случаите на износ на електрическа енергия с произход Р. България. Това допълнение на ЗЕ от своя страна наложи изменение на разпоредбите в НРЦЕЕ, имащи отношение към утвърждаване на съответните цени, респективно ценообразуващите им елементи.
- ✓
- ✓ Подписаните от БЕХ ЕАД ангажменти по дело АТ.39767 (БЕХ-Енергетика) на Европейската комисия, съгласно които ЕСО ЕАД не може да закупува енергия за покриване на технологичните разходи от пазара ден напред на БНЕБ ЕАД. Ограничаването на достъпа до пазара ден напред, води до липсата на адекватно управление на портфолиото на дружеството и съответно до генериране на значителен размер допълнителни разходи свързани с невъзможността в дългосрочен план да се прави прогноза максимално близо до реалната доставка, отразяваща колебанията в товара на системата. Невъзможността ЕСО ЕАД да използва новия финансов механизъм на БНЕБ ЕАД за търговия с деноминирани в Евро Български финансови фючърси за продукти на седмична, месечна, тримесечна и годишна база, води досилно ограничаване възможностите за оптимизиране на разходите при закупуване на електроенергия за покриване на технологичните разходи.
- ✓ Настъпили благоприятните промени в очакваните кредитни загуби на финансовите инструменти (вземания) и на основание §5.5.14. от МСФО 9 са признати приходи от реинтеграция в размер на 5 482 хил.лв.

В заключение е важно да се отбележи, че отчетените други приходи, които формират печалбата в размер на 16 657 хил.лв. при загуба от регулираните цени в размер на 12 303 хил. лв., са с променлив характер и респективно не водят до

създаване на постоянна трайна тенденция при формирането на положителен финансов резултат от лицензионната дейност на ЕСО ЕАД.

4. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

ПОКАЗАТЕЛИ	Януари - Септември 2018 г.	Януари - Септември 2019 г.
Показатели за рентабилност		
Коефициент на рентабилност на приходите от продажби	0,0551	0,0363
Коефициент на рентабилност на собствения капитал	0,0111	0,0075
Коефициент на рентабилност на пасивите	0,0537	0,0304
Коефициент на капитализация на активите	0,0092	0,0060
Показатели за ефективност		
Коефициент на ефективност на разходите	1,0580	1,0372
Коефициент на ефективност на приходите	0,9451	0,9641
Показатели за ликвидност		
Коефициент на обща ликвидност	7,4621	5,1375
Коефициент на бърза ликвидност	7,1492	4,7993
Коефициент на незабавна ликвидност	6,3518	4,1885
Коефициент на абсолютна ликвидност	6,3518	4,1885
Показатели за финансова автономност		
Коефициент на финансова автономност	4,8215	4,0563
Коефициент на задлъжнялост	0,2074	0,2465
Коефициент на финансиране на дълготрайните активи	1,2006	1,1481
Коефициент на финансиране на краткотрайните активи	5,1505	6,1887

Коефициентите на финансовите показатели за рентабилност за периода януари - септември на 2018 г. и 2019 г. са положителни величини и са определени на база финансовите резултати за периода.

Коефициентът на рентабилност на приходите от продажби показва, че на всеки 1 лев приход дружеството е реализирало печалба в размер на 0,0363 лв., спрямо реализираната печалба от 0,0551 лв. за същия период на 2018 година.

Коефициентът на рентабилност на собствения капитал показва намаление от 0,0111 към 30.09.2018 г. на 0,0075 към 30.09.2019 г., като намалението е в резултат на по-ниския финансов резултат за 2019 г.

Коефициентът за общата ликвидност, който показва финансовата стабилност на дружеството е положителна величина и бележи намаление от 7,4621 към 30.09.2018 г. на 5,1375 в отчета към 30.09.2019 г., в резултат на:

- увеличение на краткосрочните задължения, вследствие на начислени провизии и задължения за заведени срещу ЕСО ЕАД дела, касаещи **минали отчетни периоди преди 2018 година**;
- намаление на краткотрайните активи, основно от намаление на паричните наличности, поради изплатения **допълнителен дивидент** в размер на 110 000 хил.лв., съгласно протокол №69-2018 от 27.11.2018 г. на Съвета на директорите на БЕХ ЕАД (едноличен собственик на капитала на Дружеството към тази дата).

Към 30.09.2019 г. коефициентът за абсолютна ликвидност е 4,1885 и намалява спрямо същия период на предходната година, където този коефициент е бил 6,3518, което се дължи на намаление на паричните средства и увеличение на нетекущите задължения (основно от посочените по-горе начислени провизии).

Финансовата независимост на дружеството от кредитори (коефициент за финансова автономност) е 4,0463 и намалява спрямо същия период на 2018 г., когато този коефициент е бил 4,8215. Това се дължи от една страна на увеличението на дългосрочните и нетекущите задължения на дружеството, а от друга на по – ниския собствен капитал в следствие на:

- по-ниския финансов резултат за деветте месеца на 2019 г.
- намаление на капитала в следствие **допълнителен дивидент** в размер на **110 000 хил. лв.**, изплатен на основание **решение с протокол №24-2018 от 03.05.2018 г. и протокол №69-2018 от 27.11.2018 г. на Съвета на директорите на БЕХ ЕАД (едноличен собственик на капитала на Дружеството към тази дата), както и по-ниския финансов резултат за шестте месеца на 2019 г. спрямо същия период на 2018 г.**

и като обратен ефект:

- увеличение на резервите от преоценка, вследствие на извършена последваща оценка на активите в изпълнение на Счетоводната политика, МСФО и МСС, в това число свързана с преразглеждане на остатъчните към 01.01.2019 година срокове на дълготрайните активи.

Коефициентът на задлъжнялост на дружеството за периода е 0,2465 и бележи увеличение спрямо същия период на 2018 г., когато коефициентът е 0,2074. Отчетените стойности на показателя за разглеждания период са в резултат отново на увеличението на нетекущите задълженията на дружеството, както и по-ниския собствен капитал в следствие на причините, посочени по горе.

Коефициентите за ефективността на разходите и приходите показват, че срещу 1 лв. разход дружеството получава приход от 1,04 лв., което представлява печалба от 0,04 лв. За предходния период срещу 1 лв. разход дружеството е получавало също приход от 1,06 лв. и е реализирало печалба от 0,06 лв.

5. ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ

Отчитайки общата балансова структура на ЕСО ЕАД общото финансово състояние на дружеството за периода януари - септември на 2019 г. е добро. Финансовите показатели за рентабилност са положителни величини. Задълженията са текущи и се обслужват в срок.

В заключение следва да се отбележи, че финансовото състояние на дружеството зависи в голяма степен от външни фактори, като потреблението и производството на електроенергия, решенията на КЕВР, както и от последните изменения в Закона за енергетиката в сила от 01.07.2018 г. и от 01.07.2019 г., също така, отчитайки и ограничаването на достъпа на независимия преносен оператор до сегмента „пазар ден напред“ и невъзможността за адекватно управление на портфолиото, отчитащо колебанията в товара на системата.

АНГЕЛИН ЦАЧЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

